

Skriftligt spørgsmål om konsekvenserna av Ottawakonventionen som förbjuder truppminor för Finlands försvarsförmåga

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 102/2019 rd undertecknat av riksdagsledamot Peter Östman /kd:

Hur ämnar regeringen säkerställa säkerheten vid Finlands landsgränser och den territoriala integriteten i alla situationer, ämnar regeringen utreda Finlands möjligheter att lämna Ottawakonventionen och hur ämnar regeringen säkerställa att beväpningen som ersätter truppminorna till sin skrämsel- och försvarsförmåga motsvarar de ersatta truppminorna med tillräcklig snabb tidtabell?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Försvarsmakten upprätthåller försvarssystemets prestationsförmåga och beredskap, och ett centralt mål som en del av helhetssäkerheten är att förebygga användning beväpnat våld mot Finland även i överraskande situationer. Det första målet är att skapa och upprätthålla förmågan att förebygga och förhindra militära operationer mot Finland. Om det i den militära säkerhetssituationen sker betydande ändringar som utgör militära hot höjer Försvarsmakten den förebyggande försvarsberedskapen på det sätt som situationen förutsätter. Regleringen av beredskapen sker internt inom Försvarsmakten eller så kan den vara kopplad till ändringar i samhällets beredskap. Regleringen av beredskapen sker enligt statsledningens styrning. Vid behov genomför Försvarsmakten operationer för att säkerställa integriteten av Finlands gränser i alla situationer.

Ändringarna i säkerhetsmiljön de senaste åren har förutsatt en ny förmåga av försvaret att reglera beredskapen flexibelt och snabbt. Med beredskapstrupperna kan man behärska hot som utvecklar sig snabbt och skapa en omedelbar försvarsförmåga. Med de nuvarande beredskapskraven kan trupperna tas i bruk i rätt tid och för den planerade uppgiften och på ett sätt som motsvarar hotet. Beredskapstrupperna har utrustats och utbildats så att försvarsförmågan snabbt nås. Försvarets huvudstyrkor, som senare grundas, har i uppdrag att avvärja militära angrepp i syfte att ockupera omfattande områden. Man måste kunna använda militär styrka i olika situationer och flexibelt bilda och flytta försvarets tyngdpunkt inom hela riket. Även gränsbevakningsväsendets höga beredskap, befogenheter och prestanda utnyttjas som stöd i försvarssystemet i övervakningen och tryggheten av den territoriella integriteten.

Försvarsmakten har inlett beredelserna för att ersätta truppminornas prestanda redan 2004. Till en början gjorde man utredningar och undersökningar om följdkonsekvenserna av totalförbudet mot truppminor. Olika system planerades och testades 2007–2008. Från och med 2009 har man upphandling av ersättande prestanda genomförts. Försvarsmakten beviljades en tilläggsfinansiering på 200 miljoner euro 2009–2016 för ersättandet av truppminornas prestanda. Dessutom riktade Försvarsmakten 104 miljoner euro till ersättningsprojektet, pengarna användes för att skaffa ett tungt raketuppskjutningssystem.

Svar på skriftligt spørgsmål SS 102/2019 rd

För närvarande har största delen av ersättningsprogrammets anskaffningar genomförts. Ersättningsprogrammet har baserat sig på de utredningar och undersökningar som Försvarsmakten gjort om följdverkningarna av totalförbudet mot truppminor. I praktiken har den prestanda som försvinner ersatts genom att man utvecklat flera olika prestandaområden, så synergien har ökat försvarets prestanda som helhet.

För att ersätta truppminornas prestanda har man moderniserat pansarmineringen, skaffat moderna spanings-, övervaknings- och eldledningssensorer och gett trupperna förmågan att agera i mörkret. För att skydda den egna verksamheten och nyckelobjekt och områden har fjärrutlösta splitterladdningar skaffats. För att övervaka områden har ett minidronarsystem skaffats som kan användas för spaningsuppdrag och för att positionera mål. Truppernas förmåga att aktivt övervaka områden i varierande väder- och belysningsförhållanden har förbättrats betydligt. Utöver materialprojekt har man de senaste åren även utvecklat nya metoder, gjort upp anvisningar och anpassat utbildningen av beväringar och reservister.

Många projekt för ersättning av truppminor har kunnat genomföras som inhemska anskaffningar. Anskaffningarna som gäller ersättandet av prestandan har genomförts på planerat sätt och inga nedskärningar har riktats mot ersättningsprogrammet.

Vad gäller den i frågan nämnda hoppande försvarsladdningen kan jag konstatera att Försvarsmakten i mars 2019 ingick ett testavtal med ett finländskt försvarsindustriellt företag, Leijona Instituutti. Avtalet kallas 0-serieavtalet om upphandling av de första hoppande försvarsladdningarna. Den hoppande försvarsladdningen kompletterar försvarsmaktens befintliga försvarssystem och ersätter en del av den försvarsförmåga som förlorades i och med Ottawakonventionen. Målet är att den hoppande försvarsladdningen blir ett enkelt, kostnadseffektivt och lättanvänt vapen som passar för reservistarmén som stöd för det lokala försvaret. Med fjärrutlösta laddningar kan vi även sträva en skrämseffekt som motsvarar truppminorna. Enligt senare erhållna testresultat utvärderas om hoppande försvarsladdningar ska anskaffas i större utsträckning.

Försvarsförvaltningen har årligen gett riksdagens utrikesutskott och försvarsutskott en utredning om hur programmet för att ersätta truppminorna framskrider.

Finland har varit en del av Ottawakonventionen som förbjuder truppminor efter att vi ratificerade konventionen den 1 juli 2012. Finland förstörde de minor konventionen förbjuder innan utgången av 2015. Finland har bundit sig till att verkställa konventionens skyldigheter och regeringen avser inte inleda åtgärder för att lämna konventionen.

Helsingfors den 23 september 2019

Försvarsminister Antti Kaikkonen